

ב"ל (תל אביב) 50521-07-11 - חנה רובין נ' המוסד לביטוח לאומי

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 50521-07-11

לפני:

כב' השופטת הדס יהלום, סגנית נשיאה
נציג ציבור (עובדים) מר גרינברג
נציג ציבור (מעבידים) מר און

התובעת

חנה רובין
ע"י ב"כ: עו"ד איתן ליברמן

-

הנתבע

המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ: עו"ד לירון דגון

פסק דין

1. הוגשה תביעה בעקבות החלטת הנתבע מיום 6/2/11 בדבר דחיית תביעתה של התובעת לתשלום גמלת הבטחת הכנסה.

בהמשך להחלטת הדחיה, נשלחה לתובעת הודעה על חוב בסך 16,330 ₪.

על פי מכתב הדחיה התובעת אינה עומדת בתנאי תקנה 7(2)(ג) לתקנות הבטחת הכנסה. כך נכתב:

"מתברר כי גם בעת הגשת תביעתך, לא חלפו 12 חודשים מיום פרידתך מבן הזוג ואת החגים אתם חוגגים יחד מכאן שלא היה מצב של נפרדות רצופה של שנה ומאידך לא תבעת ממנו מזונות".

2. בכתב התביעה המפורט שהוגש ביום 25/1/12 נטען כי התובעת, שהינה תושבת חוזרת, חזרה ארצה לבדה בחודש 12/08, בעוד שבעלה המשיך להתגורר בחו"ל.

לטענת התובעת, נפרדה מבעלה עוד לפני שובה, כאשר לאורך תקופה ארוכה התארכה לבדה אצל משפחות בחו"ל.

מאז שובה ארצה - התובעת גרה בנפרד, שלא תחת קורת גג עם בעלה.

לחלופין טענה התובעת כי יש להכיר בזכאותה לגמלת הבטחת הכנסה מכח תקנה 7(5)

לתקנות, שכן בעלה אינו תושב ישראל.

3. כך נטען בתצהיר התובעת:

1. חזרתי לארץ לאחר שהתגוררתי במונטריאול שבקנדה כ-10 שנים יחד עם בעלי אהרון, בסוף 2008 (25.12.08). קיבלתי מעמד של תושב חוזר ביום 7.5.09. אציין שעוד קודם שהיגרנו אני ובעלי לקנדה גרנו בארץ מאז שנישאנו לפני כ-24 שנים...

2. חזרתי ארצה לבדי הואיל ובעלי נותר בקנדה וירד למחתרת פן יבולע לו מאימת נושיו (להלן "הבעל"). למעשה הבעל לא פקד את הארץ מזה כ-13 שנים. פרדתנו החלה עוד בטרם שבתי ארצה עת התארחתי לבדי הן אצל משפחת מונהייט בלונדון והן לתקופה ארוכה יותר בבית משפחת ולדמן בבלגיה בשנת 2008...

3. לאמור בסע' 2 לעיל אפרט כי עוד קודם חזרתי ארצה ב-25.12.08 מאנגליה, שהיתי לבדי משך 3 חודשים ו-10 ימים ... באנגליה ואירופה אצל משפחות מונהייט וולדמן כאמור, ובתום תקופת שהייתי זו אצלם חזרתי ארצה בטיסה מהיתרו שבאנגליה.....

4. עת שבתי ארצה התגוררתי מהלך כחצי שנה אצל חברה בבני ברק ולאחר מכן עברתי להתגורר יחד עם אמי בביתה שברח' רבי עקיבא 37 בבני ברק, וזאת עד עצם היום הזה.

5. להלכה ולמעשה מאז נסיעתי לאירופה בסמוך לחזרה ארצה... ועד היום, הנני מתגוררת בנפרד מבעלי שנותר בניכר מטעמים המנויים לעיל.

6. בעלי אף לא מכלכל אותי מאז שנפרדנו נוכח התסבוכת הכלכלית אליה נקלע.

7. ביום 28.3.10 נסעתי למשך כשבועיים לחגוג את חג הפסח בחו"ל יחד עם בעלי, כן נסעתי לחגוג את חגי תשרי בחו"ל ביום 7.9.10, ונאלצתי לנסוע באופן חריג ביום 26.11.10 נוכח פטירת חמותי. נסיעות אלה מומנו ע"י משפחת בעלי על מנת לאפשר לי לבקר את בעלי אשר חי בגפו ומצבו האישי קשה נוכח בדידותו בניכר, פרוד מאשתו ורחוק מילדיו המתגוררים בארץ.

8. בעלי לא מכלכל אותי כלל וכלל, אני מתקיימת בזכות עצמי ומהכנסתי המועטה מעבודתי בארגון "הידברות" בתפקיד מזכירה ושימור לקוחות

מחו"ל ובכל אותה תקופה בני הצעיר יליד 1989 חייל בסדיר ואני לא מסוגלת לתמוך בו שכן אני בעצמי זקוקה לתמיכה ומתגוררת בלית ברירה אצל אימי.

9. הגשתי תביעה להבטחת הכנסה ב- 11/09. תביעתי אושרה, נסיעותי הקצרות בפסח ובחגי תשרי לא יצרו לי קושי בהמשך הזכאות לגמלה מצד הנתבע אך עמדתו השתנתה רק בגלל שיצאתי לנחם את בעלי נוכח פטירת אימו ב- 11/10. או אז נחקרתי ב- 12/10 ע"י חוקר מטעם המוסד, והנתבע החליט לשלול זכאותי ב- 2/11 ובעקבות כך לייחס לי חוב. "...".

4. בהודעתה בפני חוקר המל"ל מיום 30/12/10 (נ/2) טענה התובעת כי היא חזרה ארצה לפני כשנתיים, בעוד שבעלה "עדיין גר בחו"ל".

בתשובה לשאלה מדוע נפרדה מבעלה השיבה:

"לא בגלל סכסוך בינינו פשוט לא יכולתי להמשיך ולחיות בחו"ל."

לגבי טיב היחסים בינה לבין בעלה השיבה התובעת:

"אני כאמור לא בסכסוך עם בעלי, אלא הוא לא תומך בי, הוא תומך רק בבן זה מה שסיכמנו ביננו, שהוא דואג לבן ואני מסתדרת במגורי אצל אימי."

אנו מדברים ביננו בטלפון מידי פעם ואני גם נוסעת אליו מידי פעם לחו"ל..."

אני מאשרת כי אני נוסעת מידי מס' חודשים לחו"ל, היתי בראש השנה, פסח ועכשיו בחנוכה הייתי. את הנסיעות הללו מממנת המשפחה של בעלי... את המימון מממנת המשפחה של בעלי אבל אני לא חוזרת עם כספים לארץ."

התובעת שבה והדגישה בהמשך הודעתה:

"כאמור אין סכסוך פיזי ביני לבין בעלי יש קשר טלפוני וקשר פיזי מידי מספר חודשים שאני נוסעת אליו במימון משפחתו אולם הוא לא תומך בי רק בבן החייל."

5. בהחלטת בית הדין מיום 14/5/12 נקבעו הפלוגתאות הבאות:

א. האם בדין נדחתה התביעה להבטחת הכנסה.

ב. האם בדין נוצר לתובעת חוב.

6. תקנה 7 לתקנות הבטחת הכנסה קובעת כדלקמן:

"זכאותו לגמלה של כל אחד מבני זוג לא תהיה מותנית בכך שמתקיימים גם בבן זוגו תנאי הזכאות לפי סעיף 2 לחוק כאמור בסעיף 4(א) לחוק, כל עוד מתקיים אחד מאלה:

...

(2) בני הזוג חיים בנפרד שלא תחת קורת גג אחת, בן הזוג האחד אינו מכלכל את בן זוגו תקופה של 30 ימים רצופים לפחות, ומתקיים אחד מאלה:

...

(ג) הם חיים בנפרד שלא תחת קורת גג אחת 12 חודשים רצופים לפחות;

...

(5) בן הזוג, המתגורר עם הזכאי, אינו תושב ישראל."

7. מעדותה של התובעת, שלא נסתרה, עולה כי מאז שובה לארץ בחודש 12/08, היא מתגוררת בבני ברק בבית אמה.

בעלה של התובעת מתגורר בחו"ל, ואינו מבקר בארץ.

התובעת אינה בסכסוך עם בעלה. הצדדים אינם מצויים בהליכי גירושין.

הצדדים מנהלים קשר טלפוני.

התובעת אישרה כי מאז שובה ארצה נהגה לנסוע לבקר את בעלה בחו"ל לכל הפחות פעמיים בשנה בתקופות החגים.

על פי תעודת בירור פרטים לנוסע (נספח ב' לתצהיר התובעת) ביקורים אלה ארכו בין מספר שבועות לחודש.

למעשה כבר בחודש 4/09, כשלושה חודשים בלבד מאז שובה ארצה, התובעת טסה לבקר את בעלה בחו"ל ושהתה שם במשך חודש (בין 5/4/09 - 7/5/09).

עדויות של התובעת לפיה בעלה אינו מכלכל אותה, לא נסתרה.

8. השאלה שעומדת להכרעתנו היא האם בנסיבות המתוארות, בשים לב לטיב היחסים בין

התובעת לבעלה, מתקיים בתובעת התנאי הקבוע בתקנה 7(2)(ג) לתקנות, של מגורים בנפרד שלא תחת קורת גג אחת במשך תקופה של 12 חודשים רצופים לפחות.

9. ב"כ התובעת מפנה לפסיקת בית הדין הארצי בעב"ל (ארצי) 241/05 סארה זמאמירי נ' המוסד לביטוח לאומי, (18/7/06), לפיה:

"דרישת המגורים יחדיו צריכה להבחן בהקשר הכולל של חוק הביטוח הלאומי, חוק הבטחת הכנסה וחוק המזונות. בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי, סעיף ההגדרות, מוגדרת "אשתו - לרבות הידועה בציבור כאשתו והיא גרה עימו".

בחוק הבטחת הכנסה בסעיף 1, סעיף ההגדרות, מוגדרים "בני זוג - לרבות איש ואישה הידועים בציבור כבני זוג ומתגוררים יחד". בחוק המזונות מוגדר בסעיף 1 "זוכה" - כמי "שפסק דין ניתן לזכותו ואינו מתגורר עם החייב

המשמעות, בכל שלושת החוקים הללו, של דרישת המגורים יחדיו, באה להדגיש את הצורך בקיום מבחן אובייקטיבי של ניהול משק במשותף."

ב"כ התובעת מבקש להסיק מפסק הדין כי הדרישה שבתקנה 7(2)(ג) למגורים בנפרד שלא תחת קורת גג אחת, היא למעשה דרישה לאי קיום משק בית משותף.

לטענתו, מאז שובה של התובעת ארצה בחודש 12/08, ואף קודם לכן, היא אינה מנהלת משק בית משותף עם בעלה, אשר מתגורר בחו"ל ואינו מכלכל אותה, ולפיכך מתקיימת דרישת תקנה 7(2)(ג) לתקנות.

10. אין בידנו לקבל את הפרשנות שמציע ב"כ התובעת לקביעתו של בית הדין הארצי בעניין זמאמירי לעיל.

בית הדין התייחס לדרישת המגורים יחדיו לעניין הגדרת המונחים "אשתו", "בני זוג" ו"זוכה" בחוקים השונים.

הקביעה שנקבעה שם אינה בהכרח חלה בענייננו, כאשר דרישת המגורים בנפרד היא דרישה בפני עצמה, במסגרת תנאי הזכאות בנפרד, ואינה חלק מהגדרת המונח "בני זוג".

11. עם זאת, אף מבלי לנקוט בפרשנות אותה מציע ב"כ התובעת - יש לפרש את הוראות תקנה 7(2)(ג), על פי תכליתה.

תקנות הבטחת הכנסה הותקנו מכח הוראות חוק הבטחת הכנסה, ונועדו לשרת את התכלית

העומדת בבסיסו.

תכליתו של חוק הבטחת הכנסה, על פי דברי ההסבר להצעת החוק:

"... היא להבטיח לכל אדם ומשפחה בישראל, שאין בכוחם לספק לעצמם הכנסה הדרושה לקיום, את המשאבים הדרושים לסיפוק צרכיהם החיוניים. גמלה על פי חוק זה תהיה הכנסתם היחידה של מי שאינם יכולים כלל לעבוד ולקיים עצמם, ותשלום הכנסה הנופלת מן הרמה הדרושה לקיום" (ה"ח תש"מ מס' 1417).

בהתאם לתכלית זו, הרי שתנאי הזכאות הקבועים בחוק הבטחת הכנסה ובתקנות הבטחת הכנסה, נועדו להגדיר את אותם יחידים ומשפחות הנזקקים לתשלום גמלה לסיפוק צרכיהם החיוניים.

12. סעיף 4(א) לחוק הבטחת הכנסה מתנה זכאותו של בן זוג לגמלה בכך שתנאי הזכאות מתקיימים גם בבן הזוג השני.

הרציונל מאחורי כלל זה הוא שככלל, בני זוג מהווים יחידה משפחתית-כלכלית אחת, אשר יש לבחון את עמידתה בתנאי הזכאות בהתחשב בהכנסותיהם של שני בני הזוג. יכול להיות מצב בו לאחד מבני הזוג הכנסה מועטה, העומדת בתנאי הזכאות, או שאין לו הכנסה כלל, ואילו בן זוגו משתכר שכר גבוה.

במצב דברים זה היחידה המשפחתית בשלמותה אינה עומדת בתנאי הזכאות ואינה זקוקה להשלמת הכנסה להבטחת קיום מינימלי.

בהתאם לכך גם בן הזוג המשתכר שכר נמוך, או שאינו משתכר כלל - לא יהיה זכאי לגמלה, לאור הכנסות התא המשפחתי כולו.

תקנה 7 לתקנות הבטחת הכנסה, הותקנה מכח סעי' 4(ב) לחוק, המסמיך את שר העבודה והרווחה לקבוע חריגים לכלל שבסעיף 4(א).

מבחינת החלופות המנויות בתקנה ובשים לב לתכלית החוק, ניתן להסיק כי מטרתה היא להחריג את אותם מקרים בהם אין הצדקה לראות בבני זוג כיחידה כלכלית אחת לצורך בחינת הזכאות לתשלום גמלת הבטחת הכנסה לקיום מינימלי.

13. בתקנה 7(2) לתקנות הובאו מצבים בהם למעשה לא מתקיימת תלות כלכלית בין בני הזוג, בגינה יש לראות בהם כיחידה משפחתית - כלכלית אחת.

בהתאם לכך גם דרישת החיים בנפרד צריך שתתפרש במובן כלכלי ולא דווקא כמעידה על רצונם של בני הזוג בסיום הקשר הזוגי.

את דרישת הרציפות של 12 חודשים לפחות במגורים שלא תחת קורת גג אחת, יש לפרש כמתייחסת למגורי קבע, המהווים בסיס לקיום יחידה משפחתית כלכלית אחת, ולא למגורים ארעיים במסגרת ביקור בחו"ל.

בהתאם לכך, אין לראות בביקורי התובעת את בעלה בחו"ל לתקופות קצובות בחגים, כמגורים עם בעלה כמשמעותם בתקנה.

בנסיבות העניין מדובר בביקור משפחתי ארעי, כאשר מקום מגוריה הקבוע של התובעת נותר בארץ, בבית אמה בבני ברק.

טענת התובעת לפיה בעלה אינו מכלכל אותה משך תקופה ארוכה, לא נסתרה. כך גם אין חולק כי בעלה של התובעת מתגורר בחו"ל בעוד שהתובעת מתגוררת בארץ ומפרנסת את עצמה.

14. בנסיבות העניין אין מקום לשלול את זכאותה של התובעת להבטחת הכנסה, אך בשל העובדה כי בחרה שלא לנתק קשר עם בעלה, אשר, ככל הנראה בשל מצוקה כלכלית, אינו תומך בה.

15. פרשנות דווקנית לפיה ביקורי התובעת את בעלה בחו"ל מפסיקים את הרצף בתקופת המגורים בנפרד - גורמת עוול לתובעת.

נוכח עדותה של התובעת לגבי מצבו הכלכלי הקשה של בעלה, אשר לא נסתרה, סביר להניח כי לו התגורר עימה בארץ היו מתקיימים גם בו תנאי הזכאות לגמלה, והתובעת היתה זוכה להבטחת הכנסה.

מאחר ובעלה של התובעת מתגורר בחו"ל - לא ניתן לבחון את תנאי הזכאות לגביו ובכך נפגעת זכותה של התובעת לגמלה, אף שהיא עצמה עומדת בתנאי הזכאות.

מנגד, גם לא ניתן להחיל על התובעת את הוראות תקנה 7(5), שכן בעלה (שאינו תושב ישראל בשל שהייתו הממושכת בחו"ל) אינו מתגורר עימה.

16. מכל הנימוקים כמפורט לעיל, בנסיבות העניין יש לראות בתובעת כמתגוררת בנפרד מבעלה, שלא תחת קורת גג אחת, במשך תקופה של למעלה מ-12 חודשים.

בהתאם לכך יש לבחון את זכאותה של התובעת להבטחת הכנסה בנפרד מבעלה.

17. אשר על כן התביעה מתקבלת.

החלטת הנתבע בדבר דחיית תביעתה של התובעת לגמלת הבטחת הכנסה, מבוטלת.

כפועל יוצא - מבוטלת ההחלטה בדבר יצירת חוב לתובעת.

התובעת זכאית לתשלום גמלת הבטחת הכנסה מיום הגשת התביעה בנובמבר 2009 ובכפוף לעמידתה ביתר תנאי הזכאות.

לצדדים זכות ערעור על פסק דין זה לבית הדין הארצי לעבודה תוך 30 יום ממועד קבלת פסק הדין.

ניתן היום, 3/2/13, בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

נציג ציבור (מ) מר
מאיר און

הדס יהלום, סגנית
נשיאה

נציג ציבור (ע) מר
דב גרינברג